

DECIZIE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunei Stăuceni, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” privind anularea actului administrativ, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016,

CONSTATĂ :

La 22.07.2015, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Consiliul comunei Stăuceni, intervenient accesoriu ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” cu privire la anularea deciziei nr. 4/6 din 06 mai 2015 ”Cu privire la adresarea CNVVC privind scutirea de la impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015”.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în conformitate cu prevederile art. 64 din Legea privind administrația publică locală din 28.12.2006, a efectuat controlul de legalitate al deciziei în cauză și a constatat că a fost adoptată contrar prevederilor legale.

La 12.06.2015, Oficiul a înaintat Consiliului comunei Stăuceni notificare prin care a solicitat abrogarea deciziei menționate.

Astfel, în conformitate cu art. 15 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ, după examinarea notificării, organul emitent, în cazul dat Consiliul comunei Stăuceni, urma să efectueze una dintre cele două acțiuni prevăzute de lege, să respingă cererea sau să o admită și, după caz, să revoce sau să modifice actul administrativ. În limita termenului de prescripție, Consiliul comunei Stăuceni nu a examinat notificarea și nu s-a expus pe marginea ei.

Consideră că decizia nr.4/6 din 06.05.2015 ”Cu privire la adresarea CNVVC privind scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015” a fost emisă contrar prevederilor legale.

Conform art. 283 alin. (4) și art. 284 Cod fiscal, scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă pentru Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău pentru perioada anului 2015, nu se încadrează în prevederile

legale. Astfel, examinând totalitatea circumstanțelor expuse în cerere, reclamanta concluzionează că normele enumerate mai sus nu admit abateri și prevăd conduita de urmat, iar încălcarea acestor norme duce la nulitatea actului.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 12 octombrie 2015, acțiunea înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost admisă, fiind dispusă anularea deciziei Consiliului comunei Stăuceni nr. 4/6 din 06.05.2015 privind scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a aplicat prevederile art. 1 alin. (2) și 26 alin. (1) lit. a) și c) din Legea contenciosului administrativ, art. 283 alin. (4) și 284 Cod fiscal, art. 14 alin. (2) lit. a) și 68 din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006 și art. 9 alin. (2) din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003, concluzionând că constituirea unei comisii speciale, conform procedurii stabilite, care să determine mărimea prejudiciilor cauzate de calamitatea naturală, nu a fost asigurată de către pîrît, or cererea de acordare a scutirii de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă a fost depusă de Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău la 05.05.2015, iar Decizia de acordare a scutirii a fost emisă la 06.05.2015, perioadă în interiorul căreia era imposibil din punct de vedere cronologic de a fi constituită o comisie care să evalueze pagubele, fapt confirmat și de reprezentantul pîrîtilui în ședința de judecată, ceea ce denotă o încălcare a procedurii la emiterea deciziei contestate.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, la 11.11.2015, ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” a contestat-o cu apel, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 12 octombrie 2015 și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea apelului, apelanta a invocat că instanța de fond la emiterea hotărîrii nu a constatat și elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, precum și a încălcat normele de drept material.

A menționat că conform pct 1.1 din Statutul ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, aceasta este o instituție de învățămînt mediu de specialitate, creată în scopul pregătirii specialiștilor pentru activități de organizare și execuție în domeniul agriculturii și industriei alimentare și alte ramuri ale economiei naționale. În conformitate cu pct. 8.2 din Statut, finanțarea Colegiului se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat.

Conform art. 283 alin. (4) lit. e) din Codul fiscal, de impozitul pe bunurile imobiliare (terenuri, loturi de pămînt) sînt scutiți proprietarii și beneficiarii ale căror terenuri și loturi de pămînt sunt ocupate de instituțiile de cultură, de artă, de cinematografie, de învățămînt, de ocrotire a sănătății, a căror finanțare se face de la bugetul de stat sau din contul mijloacelor sindicatelor.

Dat fiind faptul că Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău este o instituție de învățămînt, apelanta consideră că Consiliul com. Stăuceni a fost în drept de a scuti de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, s-a admis apelul declarat de ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, s-a casat hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 12 octombrie 2015 și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată

înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunei Stăuceni, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” privind anularea deciziei nr. 4/6 din 06 mai 2015 ”Cu privire la adresarea CNVVC privind scutirea de la impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015”.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut incidente speței prevederile art. 283 alin. (4), 284 alin. (1) și (2) Cod fiscal, statuînd că în partea introductivă a deciziei contestate, administrația publică locală a indicat că a decis scutirea de la impozitul funciar a Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău în rezultatul examinării cererii, făcînd greșit trimitere la prevederile art. 284 alin. (1) și (2) al Codului fiscal, ceea ce a și dus la aceea că Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat anularea actului administrativ, invocîndu-se că conform cadrului legal, scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă pentru Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău pentru perioada anului 2015, nu se încadrează în prevederile legale, adică ale art. 284 alin. (1) Cod fiscal.

Totodată, instanța de apel a conchis că, reieșind din prevederile legale, Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău, ca instituție de învățămînt, prin lege este scutită de plata impozitului funciar, iar pe motive formale actul administrativ nu poate fi anulat.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 19.04.2016, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016 și menținerea hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 12 octombrie 2015.

În motivarea recursului, recurenta a invocat aplicarea greșită și interpretarea eronată a normelor de drept material de către instanța de apel la adoptarea deciziei contestate.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul declarat de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat anularea deciziei nr. 4/6 din 06 mai 2015 ”Cu privire la adresarea CNVVC privind scutirea de la impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015”.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de reclamant și a dispus anularea actului contestat.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, a ajuns la concluzia

temeiniciei acestuia, casînd hotărîrea primei instanțe și pronunțînd o nouă hotărîre de respingere integrală a acțiunii.

Colegiul susține ca fiind legală și întemeiată soluția dată de prima instanță, iar soluția dată de instanța de apel este ilegală, deoarece decurge din interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține următoarele circumstanțe de fapt și de drept.

Potrivit materialelor cauzei, cererea ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” cu nr. 322 din 05.05.2015 privind scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă pentru perioada anului 2015, a fost depusă la primăria Stăuceni la 05.05.2015 și înregistrată cu nr. 02/1-23/306 (f.d. 96).

Prin decizia Consiliului comunei Stăuceni nr. 4/6 din 06.05.2015 Cu privire la adresarea CNVVC privind scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă pentru perioada anului 2015, s-a acceptat scutirea de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă, pentru perioada anului 2015, pentru CNVVC în baza art. 284 alin. (1) și (2) lit. a) din Codul fiscal (f.d. 6)

La 12.06.2015, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a înaintat Consiliului comunei Stăuceni notificarea nr. 1304/OT4-1189, recepționată la 15.06.2015, solicitînd pîrîtului abrogarea Deciziei Consiliului comunei Stăuceni nr.4/6 din 06.05.2015. (f.d. 7-8 și 40).

Astfel, după cum rezultă din conținutul deciziei contestate, drept temei legal al adoptării acesteia au fost prevederile art. 284 alin. (1) și (2) lit. a) din Codul fiscal.

Potrivit art. 284 alin. (1) din Codul fiscal, autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sînt în drept să acorde persoanelor fizice și juridice scutiri sau amînări la plata impozitului pe bunurile imobiliare pe anul fiscal respectiv, în caz de:

a) calamitate naturală sau incendiu, în urma cărora bunurile imobiliare, semănăturile și plantațiile multianuale au fost distruse sau au fost deteriorate considerabil;

b) atribuire a terenurilor pentru evacuarea întreprinderilor cu impact negativ asupra mediului înconjurător. În acest caz pot fi acordate scutiri de impozit pe durata normativă a lucrărilor de construcție;

c) boală îndelungată sau deces al proprietarului bunurilor imobiliare confirmate prin certificat medical sau, respectiv, prin certificat de deces.

(2) Decizia adoptată de autoritatea reprezentativă a administrației publice locale privind acordarea de scutiri sau de amînări la plata impozitului pe bunurile imobiliare este remisă, în termen de 10 zile, autorităților fiscale teritoriale.

(3) Mărimea prejudiciilor cauzate de calamități naturale sau incendii se determină de către o comisie specială. Structura și mecanismul de funcționare a acestor comisii se stabilesc de Guvern.

Pornind de la prevederile normelor legale evocate supra, Colegiul conchide că acestea reglementează situațiile scutirii de impozit acordată de autoritățile administrației publice locale.

Prin urmare, instanța de apel eronat a interpretat aceste prevederi legale, deoarece norma în cauză imperativ stabilește cazurile cînd autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sînt în drept să acorde persoanelor

fizice și juridice scutiri sau amânări la plata impozitului pe bunurile imobiliare pe anul fiscal respectiv.

La caz, Consiliul comunei Stăuceni la adoptarea deciziei contestate a reținut drept temei calamitate naturală sau incendiu, în urma cărora bunurile imobiliare, semănăturile și plantațiile multianuale au fost distruse sau au fost deteriorate considerabil.

Însă, așa cum a stabilit și instanța de fond, constituirea unei comisii speciale, conform procedurii stabilite, care să determine mărimea prejudiciilor cauzate de calamitatea naturală, nu a fost asigurată de către pîrît, or cererea de acordare a scutirii de impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă a fost depusă de Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău la 05.05.2015, iar Decizia de acordare a scutirii a fost emisă la 06.05.2015, perioadă în interiorul căreia era imposibil din punct de vedere cronologic de a fi constituită o comisie care să evalueze pagubele, fapt confirmat și de reprezentantul pîrîtilui în ședința de judecată, ceea ce denotă o încălcare a procedurii la emiterea deciziei contestate.

În această ordine de idei, Colegiul reține ca neîntemeiate concluziile instanței de apel cum că Consiliul comunei Stăuceni prin adoptarea deciziei vizate greșit a făcut trimitere la prevederile art. 284 Cod fiscal.

Or, așa cum s-a menționat și mai sus, dreptul autorității publice locale de a acorda scutiri de la plata pentru bunurile imobile, este reglementat anume de această normă legală.

Reieșind din prevederile legale respective, autoritatea publică locală urma să aprecieze care este motivul scutirii de impozitul funciar pentru terenurile agricole ce aparțin ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, deoarece legiuitorul clar reglementează în ce situații autoritățile publice locale pot acorda scutiri de la plata impozitelor pe bunuri imobiliare pentru anul fiscal respectiv.

Prin urmare, instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. 284 Cod fiscal în situația dată, concluzionînd că Consiliul comunei Stăuceni greșit a făcut trimitere la prevederile date, deoarece ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” este o instituție de învățămînt și potrivit art. 283 alin. (4) Cod fiscal,) sînt scutiți de impozitul pe bunurile imobiliare.

Potrivit prevederilor art. 283 alin. (4) lit. e) Cod fiscal, de impozitul pe bunurile imobiliare (terenuri, loturi de pămînt) sînt scutiți proprietarii și beneficiarii ale căror terenuri și loturi de pămînt sînt ocupate de instituțiile de cultură, de artă, de cinematografie, de învățămînt, de ocrotire a sănătății; de complexe sportive și de agrement (cu excepția celor ocupate de instituțiile balneare), precum și de monumentele naturii, istoriei și culturii, a căror finanțare se face de la bugetul de stat sau din contul mijloacelor sindicatelor.

Potrivit Statutului ÎS „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” (pct. 1.1 și 1.2), aceasta este o instituție de învățămînt mediu de specialitate, fondatorul căreia este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, iar terenurile sunt impozitate parțial, conform pct. 8.1 (f.d. 38-39).

În acest sens, instanța de recurs susține concluzia instanței de fond referitoare la faptul că în cazul în care scutirea este acordată pentru calitatea specială a subiectului ca instituție de învățămînt, această scutire operează din efectul legii, nefiind necesară implicarea autorității publice locale prin adoptarea unei decizii.

Astfel, Colegiul conchide că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia

temeiniciei acțiunii înaintate de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că argumentele aduse de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și-au găsit confirmare în cadrul examinării prezentului recurs.

Ținând cont de faptul că prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea fondului cauzei, corect a aplicat legea materială, adoptând o hotărâre legală și întemeiată, iar instanța de apel a adoptat o hotărâre ce reiese din interpretarea și aplicarea eronată a legii materiale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, de a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În legătură cu cele relatate, conform art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 12 octombrie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunei Stăuceni, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” privind anularea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea